

Відгук на статтю академіка НАН України В. М. Локтева,
яка була оприлюднена на сайті НАН України

Шановні колеги!

Перш за все вітаю Вас з Різдвяними святами та Новим роком! Я не помилився... Саме у такій послідовності, бо вже давно настав час запровадити у житті православної церкви датування цих подій за григоріанським календарем.

2016 рік був надзвичайно складним для академічної науки. Наші проблеми неодноразово обговорювалися на різних рівнях академічної спільноти, в ЗМІ і навіть на рівні експертів Європейської комісії. На жаль, зрушень дуже мало.

Я погоджуюсь з академіком НАН України В. М. Локтевим, що "Час академічної коректності минув". Водночас, на мою думку, минув час і нашої байдужості щодо оптимізації системи академічної науки. Ми не маємо права чекати, коли нас "оптимізують" зверху (як це вже робиться зараз шляхом скорочення фінансування НАН України).

Я наслідуюся започаткувати дискусію на тему «Реальної оптимізації структури НАН України».

Чому? Можливо тому, що я небайдужий, а скоріш за все тому, що маю певний досвід управління науковою та науково-технічною сферою України. У 2000-2001 рр. перебував на державній службі в МОН України. В той час витрати на науку склали 1,0-1,2% ВВП, діяли державні науково-технічні програми, функціонували технопарки, тощо.

У 2005-2006 рр. разом з В. С. Брюховецьким очолював робочу групу, створену Президентом України для розробки концепції розвитку наукової сфери України. Були підготовлені добротні (виважені) заходи та пропозиції, які, на жаль, не знайшли підтримки на рівні РНБО.

Зараз ситуація змінилася. Діє новий закон "Про наукову та науково-технічну діяльність". Цей закон, на мою думку, досить неоднозначний... але він є, і його маємо виконувати. Він передбачає автономний статус НАН України, і тому ми самі маємо вирішувати наші проблеми.

Мої пропозиції для обговорення та першочергових дій у 2017 році наступні:

1. Завершити найближчим часом рейтингове оцінювання ефективності наукових установ (по кожній секції окремо);

2. Скоротити неефективні наукові установи, центри та інші структури (а таких, за експертними оцінками, в НАН України приблизно 30%);

3. Створити шляхом об'єднання окремих інститутів (за прикладом ННЦ "ХФТІ", НТК "Інститут монокристалів", НТАК "Алкон") Національні наукові центри:

- з фізичних наук (м.Київ);
- з радіофізики та електроніки (м.Харків);
- з наук про Землю (м.Київ);
- з наук про життя (м.Київ);
- з гуманітарних наук (м.Київ);
- та інші (в разі доцільності).

Це стимулюватиме інтеграційні процеси у науковій сфері та вивільнить кошти за рахунок скорочення управлінського персоналу.

4. Запропонувати зміни до умов управління майновим комплексом НАН України та вивчити питання щодо ефективності роботи установ при Президії НАН України, Управління справами та ін.

25 грудня 2016 року

З повагою,

Ярослав Яцків.